

Hallituksen esitys Eduskunnalle Uruguayn itäisen tasavallan kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että Eduskunta hyväksyisi Uruguayn itäisen tasavallan kanssa 21 päivänä maaliskuuta 2002 allekirjoitetun sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen ja voimaansaattamislakiehdotuksen.

Sopimuksen tarkoituksena on selkiinnyttää erityisesti sijoituksia koskevia oikeudellisia perusteita maiden välillä sekä edistää ja tiivistää taloudellista yhteistyötä Uruguayn itäisen tasavallan kanssa. Sopimuksen avulla halutaan varmistaa suotuisat edellytykset toisen sopimuspuolen kansalaisten ja yritysten sijoituksille toisessa sopimusmaassa

sekä tunnustetaan tarve suojella niitä.

Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä, kun sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä valtiosäännöissään sopimuksen voimaantulolle asetetut vaatimukset. Esitykseen sisältyy lakiehdotus eräiden lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus tulee voimaan.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Rio de la Plata-joen pohjoisrannalla sijaitseva Uruguay on yksi Etelä-Amerikan mantereen pienimmistä valtioista. Sen pinta-ala on 176.215 km² ja väestö, joka on miltei kokonaan eurooppalaisperäistä, on 3,3 milj. Väestöstä noin puolet asuu pääkaupungissa Montevideossa. BKT henkeä kohden on n. \$ 6500 millä Uruguay sijoittuu Etelä-Amerikan keskiluokkaan. Se on korkeampi kuin Brasiliassa mutta alempi kuin esim. Argentiinassa. Maan virallinen kieli on espanja.

Uruguay itsenäistyi Espanjan vallasta samassa yhteydessä kuin muut Etelä-Amerikan valtiot. Se antoi ensimmäisen itsenäisyysjulistuksensa jo v. 1808 mutta saavutti täyden itsenäisyyden vasta v. 1928 Iso-Britannian tuella. Sen perustuslaki on amerikkalaisen valtioperinteen mukaan presidenttivaltainen. Nimekseen maa otti "República Oriental de Uruguay".

Uruguay'n historia on ollut tapahtumarikas, mutta viimeiset vuodet rauhanomainen ja poliittisesti vakaa. Viimeisen kerran se oli sodassa naapureidensa kanssa 1800-luvun lopulla. 1970-luvulla demokraattinen kehitys keskeytyi, kun sotilaat ottivat maassa vallan tukahduttaakseen vasemmistolaisen tupamaros-sissiliikkeen toiminnan. Tällöin myös poliittiset puolueet olivat maassa kiellettyjä.

Demokratia palautui v. 1984, jolloin Colorado-puoluetta edustava Sanguinetti valittiin maan johtoon. Uruguayn kehitys on sen jälkeen ollut suhteellisen vakaa ja kaikki poliittiset perusoikeudet ovat turvattuina. Myös ihmisoikeustilanne on hyvä. Maan perinteiset valtapuolueet ovat Partido Colorado (PC) ja Partido Nacional (PN), jotka tälläkin hetkellä ovat hallituspuolueina. Oppositiopuolueita ovat vasemmistolainen EPFA-puolue ja kristillisdemokraattinen EN. Nykyinen presidentti Jorge Batlle (valittu v. 1999) on Colorado-puolueesta. Seuraavat presidentti- ja kongressivaalit ovat v. 2004. Uruguayn talouselämä on monessa suhteessa

riippuvainen suurten naapurimaiden kehityksestä. Argentiinan talousongelmat ovat heijastuneet myös Uruguayhin, jonka talouskehitys kääntyi v. 2001 laskuun. BKT:n odotetaan supistuvan myös v. 2002 ja tämä on heijastunut mm. julkisen talouden ongelmien kasvuna. Ulkomaan velka on noussut jo n. 60 %:iin BKT:sta ja ensimmäiset varoitukset on saatu, kun maan kansainvälistä luottoluokitusta on hiljattain alennettu. Hallitus onkin ryhtynyt tiukkoihin säästötoimiin menojen karsimiseksi.

Maan valuutta peso kelluu ja hallitus antaa sen devalvoitua "hallitusti" suhteessa dollariin n. 12—14 % vuodessa.

Maan päävientituotteet ovat maataloussektorin tuotteita, kuten liha- ja lihatuotteet, villa, nahat ja vuodat. Maataloussektorin osuus BKT:sta on kuitenkin jatkuvasti laskenut ja on nykyisin enää n. 6 %.

Uruguay on MERCOSUR-taloussiiton perustajajäsen ja sen ulkomaankaupasta suurin osa suuntautuu Brasiliaan ja Argentiinaan (n. 41 %). Myös EU on tärkeä kauppakumppani (suurin ostaja on Saksa n. 4 % viennistä, mutta suurimmat tuontimaat ovat UK ja Ranska). Kokonaisviennistä Yhdysvaltojen osuus on vain n. 8 % mutta Yhdysvaltojen merkitys maan talouselämässä on muuten merkittävä mm. huomattavien sijoitusten kautta.

Kauppapolitiikassa maan päätavoite on parempien vientimarkkinoiden saaminen maataloustuotteille. Uruguay kuuluu maatalousviejien CAIRNS-ryhmään ja se ajaa myös innokkaasti Amerikan maiden vapaakauppa-alueita, FTAA-neuvotteluja paremman markkinoillepääsyn saamiseksi Pohjois-Amerikkaan.

Matkailu on Uruguaylle tärkeä elinkeino ja maassa vierailee vuosittain miljoonia turisteja etupäässä Argentiinasta ja muista latinalaisen Amerikan maista. Argentiinan kriisi on vaikuttanut myös matkailutuloihin vähentävästi.

Suomen suhteet Uruguayhin ovat hyvät mutta perinteisesti melko vähäiset, mikä

etupäässä johtuu siitä, että poliittinen ja kaupallinen kiinnostus on yleensä kohdistunut maanosan suurimpiin valtioihin. Suomen vienti Uruguayhin on n. 8—9 milj. euroa (etupäässä paperia, mutta myös väriaineita ja televiestintälaitteita). Uruguay tuo Suomeen elintarvikkeita, nahkoja ja vuotia, tekstiilejä. Tuonnin perustaso on varsin alhainen.

Uruguayssa on myös suomalainen istutusmetsähanke (UPM/Kymmene). Tämän MERCOSUR- hankkeen perustaminen 90-luvun alussa on lisännyt Uruguayn kiinnostavuutta myös eurooppalaisten viejien ja investoijien näkökulmasta.

Suomella on ennestään voimassa sijoitusten suojelua koskevat sopimukset seuraavien maiden kanssa: Egypti (SopS 3/1982), Kiina (SopS 4/1986), Sri Lanka (SopS 54/1987), Malesia (SopS 79/1987), Unkari (SopS 20/1989), Venäjä (tehty Neuvostoliiton kanssa, SopS 58/1991, muutospöytäkirja SopS 57/1999), Tshekki (tehty Tshekin ja Slovakian liittotasavallan kanssa, SopS 73/1991), Viro (SopS 104/1992), Latvia (SopS 5/1993), Romania (SopS 121/1992), Liettua (SopS 119/1992), Uzbekistan (SopS 74/1993), Ukraina (SopS 6/1994), Valko-Venäjä (SopS 89/1994), Turkki (SopS 29/1995), Chile (SopS 23/1996), Vietnam (SopS 27/1996), Argentiina (SopS 21/1996), Korean tasavalta (SopS 25/1996), Thaimaa (SopS 35/1996), Slovakia (tehty Tshekin ja Slovakian liittotasavallan kanssa, SopS 73/1991), Peru (SopS 33/1996), Arabiemiraattien liitto (SopS 22/1997), Kuwait (SopS 32/1997), Indonesia (SopS 34/1997), Moldova (SopS 42/1997), Kazakstan (SopS 20/1998), Puola (SopS 28/1998), Albania (SopS 16/1999), Oman (SopS 18/1999), Bulgaria (SopS 50/1999), Filippiinit (SopS 52/1999), Libanon (SopS 4/2000), Slovenia (SopS 37/2000), Meksiko (SopS 54/2000), Etelä-Afrikan tasavalta (SopS 8/2001), Bosnia ja Hertsegovina (SopS 7/2001) Ecuador (SopS 79/2001) sekä Makedonia (SopS 21 /2002).

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Sopimukseen liittyvät määräykset tähtäävät

lähinnä elinkeinoelämän sijoituksiin kohdistuvan mielivaltaisen kohtelun mahdollisuuksien vähentämiseen ja sijoitusympäristön ennakoitavuuden lisäämiseen kohdemaassa. Sopimus pyrkii vähentämään ulkomaisiin sijoituksiin liittyvää poliittista maariskiä ja alentamaan siten yritysten sijoituskynnystä. Sopimuksella halutaan vaikuttaa myös ulkomaisiin sijoituksiin liittyviä rahoituskustannuksia alentavasti.

Sopimuksessa määritellään sijoittajan ja sijoituksen käsitteet sekä sopimuksen maantieteellinen soveltamisala. Sopimuksella edistetään sijoituksia yleisesti ja suojellaan maahan tehtyjä sijoituksia.

Sopimuksen mukaan kumpikin sopimuspuoli myöntää alueellaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille oikeudenmukaisen kohtelun sekä täysimääräisen ja jatkuvan suojan. Sijoituksiin on sovellettava vähintään yhtä edullista kohtelua kuin omien sijoittajien tai suosituimmuusasemassa olevien maiden sijoittajien sijoituksille, riippuen siitä kumpi kohtelu on sijoittajan kannalta edullisempi.

Sopimuksen tarkoittamia sijoituksia ei voi pakkolunastaa tai kansallistaa muuten kuin ainoastaan ei-syrjivältä pohjalta ja yleisen edun sitä edellyttäessä. Toimenpiteeseen voidaan ryhtyä vain välitöntä, riittävää ja tosiasiallista korvausta vastaan asianmukaisin laillisin menettelyin.

Sodasta, aseellisesta selkkauksesta, hätätilasta tai vastaavasta johtuva sijoitusten kärsimä vahinko on hyvitetävä tai korvattava vähintään samantasoisesti kuin oman maan tai suosituimmuusasemassa olevien maiden sijoittajien osaksi tuleva hyvitys.

Sopimus mahdollistaa varojen välittömän siirtovapauden vaihdettavissa valuutoissa.

Mikäli sijoittajan ja toisen sopimuspuolen välillä syntyy riitaisuuksia, on sopimuksessa määräykset tuomioistuin- ja kansainvälisestä välimiesmenettelystä. Sopimuksen tulkintaan ja soveltamiseen liittyvät erimielisyydet sopijapuolten välillä ratkaistaan kutakin yksittäistapausta varten perustettavassa kansainvälisessä välimiesoikeudessa.

Edelleen kumpikin sopijapuoli sitoutuu julkaisemaan tai pitämään muuten yleisesti

saatavilla lakinsa, määräyksensä ja menettelytapansa, jotka voivat vaikuttaa sopimuksen soveltamiseen.

Esitys sisältää ehdotuksen blankettilaiksi, jolla saatetaan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole suoranaisia valtiontaloudellisia vaikutuksia. Esityksellä pyritään edistämään suomalaisten yritysten toimintamahdollisuuksia toisessa sopimusmaassa luomalla niiden sijoitustoiminnalle suotuisammat ja turvatummat edellytykset.

4. Asian valmistelu

Uruguay suhtautuu hyvin myönteisesti ulkomaisiin sijoituksiin ja pääomanliikkeiden vapauteen. Maa toivoo ulkomaisia sijoituksia elinkeinorakenteensa monipuolistamiseksi ja kilpailukykyensä edistämiseksi. Sopimus onkin neuvoteltu Uruguayn aloitteesta. Maa

on neuvotellut jo yli kolmekymmentä investointisuojaosopimusta, ml. sopimukset Ruotsin ja Itävallan kanssa. Suomen sopimusluonnos Uruguaylle toimitettiin lokakuussa 1998. Sopimusneuvottelut käytiin Montevideossa 10-11.5.1999. Sopimus parafoitiin neuvottelujen päätteeksi.

Ulkoasiainministeriö pyysi sopimuksen hyväksymistä varten lausunnot ministeriön ulkopuolisilta tahoilta, kauppa- ja teollisuusministeriöltä, opetusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, työministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Finnfundilta, Finnveralta, Kemianteollisuus ry: ltä, Keskuskauppakamarilta, Metalliteollisuuden Keskusliitolta, Metsäteollisuus ry:ltä, Suomen Pankilta sekä Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitolta.

Sopimus allekirjoitettiin Montevideossa 21. maaliskuuta 2002. Suomen puolesta sopimuksen allekirjoitti ulkomaankauppaministeri Jari Vilén ja Uruguayn puolesta valtiosihteeri Guillermo Valles.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimuksen sisältö

1 artikla. Artiklassa määritellään sopimuksessa käytetyt käsitteet sijoitus, sijoittaja, tuotto ja sopimuspuolten alueet. Artiklan sanamuodosta ilmenee, että kolmansissa maissa sijaitsevista tytäryhtiöistä tehdyt sijoitukset on rajattu sopimuksen ulkopuolelle.

2 artikla. Kumpikin sopimuspuoli sitoutuu edistämään toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksia sekä suojelemaan alueellaan olevia toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksia ja myöntämään niille oikeudenmukaisen kohtelun ja täysimääräisen ja jatkuvan suojan. Sijoituksiin ja niihin liittyvään liiketoimintaan ei saa isäntävaltion taholta kohdistua kohtuuttomia tai syrjiviä toimenpiteitä.

Isäntäsopimuspuoli ei saa alueellaan kohdistaa toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksiin suoritusvaateita, joilla puututaan liiketoimintaan antamalla esimerkiksi raaka-aineiden hankintaa sekä tuotteiden valmistusta, tuotantoa ja jakelua koskevia määräyksiä.

3 artikla. Artikla velvoittaa isäntäsopimuspuolen takaamaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille ja niiden tuotolle vähintään yhtä edullisen kohtelun kuin se myöntää omien sijoittajiensa tai suosituimmuusasemassa olevien maiden sijoittajien sijoituksille. Edullisen kohtelun vaatimus ulotetaan myös toisen sopimuspuolen sijoittajiin, kun on kyse sijoitusten hoidosta, ylläpidosta, käytöstä, hyödyntämisestä tai myynnistä.

4 artikla. Artiklassa määritellään poikkeukset pääsääntönä olevasta suosituimmuuskohtelusta. Mm. alueelliset taloudelliset järjestöt ja tulliliitot erotetaan sopimuksen ulkopuolelle siten, että niistä koituvia etuja ei velvoiteta ulottamaan toisen sopimuspuolen sijoittajiin. Samoin sopimuksen ulkopuolelle suljetaan kansainvälisistä verosopimuksista sekä monenvälisistä investointisopimuksista

aiheutuvat etuudet.

5 artikla. Omaisuuden pakkolunastukselle tai kansallistamiselle asetetaan tiukempia edellytyksiä kuin kansallisessa lainsäädännössä on tapana. Niihin voi ryhtyä ainoastaan yleisen edun vaatiessa ja syrjimättömyyden pohjalta. Korvauksen on oltava välitön, riittävä ja tosiasiallinen. Korvauksen saaja on oikeutettu saamaan korvaussummalle käyvän koron maksupäivään asti. Hänellä on myös oikeus saada lunastuspäätös nopeasti riitautettua isäntävaltion tuomioistuimessa tai muussa toimivaltaisessa viranomaisessa.

6 artikla. Artiklassa on määräykset siltä varalta, että sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille tapahtuu menetyksiä sodan, kapinan, kansallisen hätätilan, mellakan tai muun vastaavan häiriötilan johdosta. Mikäli isäntävaltiona oleva sopimuspuoli suorittaa asian johdosta sijoittajille korvauksia, on toisen sopimuspuolen sijoittajia kohdeltava vähintään yhtä edullisesti kuin isäntävaltion omia tai kolmannen valtion sijoittajia.

Isäntävaltio on 2 kappaleen mukaan kuitenkin tietyin lisäedellytyksin välittömästi vastuussa siitä toisen sopimuspuolen sijoittajille koituneesta vahingosta, jonka sen asevoimat tai viranomaiset ovat aiheuttaneet takavarikoimalla tai tuhoamalla näiden omaisuutta. Korvauksen määrästä ja maksutavasta sekä sijoittajan käytettävissä olevasta oikeussuojasta säädetään kuten 5 artiklassa.

7 artikla. Sopimuksessa taataan vapaa siirto-oikeus pääomille, tuotoille, maksuille, korvauksille ja ulkomaisten työntekijöiden ansiotuloille. Siirtojen tulee tapahtua viipymättä ja rajoituksitta vapaasti vaihdettavassa valuutassa voimassa olevaan markkinaehtoiseen vaihtokurssiin. Artiklassa säädetään myös käyvän kurssin määrittelystä poikkeustapauksissa.

8 artikla. Jos sopimusvaltio taikka sen edustajaksi määrätty taho on myöntänyt takauksen tai muun vastaavan sitoumuksen toisen sopimusvaltion alueella olevalle sijoitukselle ja tullut tällä perusteella

korvausvelvolliseksi, siirtyvät kyseistä sijoitusta koskevat oikeudet ensin mainitulle maksuvelvolliseksi joutuneelle sopimusvaltiolle. Näitä oikeuksia se sijaantulijan asemassa toteuttaa itse tai osoittamansa edustajan välityksellä samassa laajuudessa kuin alkuperäinen sijoittaja.

9 artikla. Artiklassa määritellään menettelytavat sopimuspuolen ja toisen sopimuspuolen sijoittajan välisten riitojen ratkaisussa. Artiklan alussa todetaan neuvottelujen ensisijaisuus riitatilanteissa. Jos neuvottelut eivät kuuden kuukauden kuluessa johda ratkaisuun, voi sijoittaja viedä riidan isäntävaltion toimivaltaiseen tuomioistuimeen tai välimiesmenettelyyn. Välimiesmenettelyyn turvautuessaan sijoittaja voi viedä riidan sijoituksia koskevien riitojen kansainvälisen ratkaisukeskuksen (ICSID) välimiesmenettelyyn, menettelyyn ICSIDin ylimääräisten järjestelyjen mukaisesti, jos vain toinen sopimuspuoli on ICSIDin jäsen tai muuhun välimiesoikeuteen, joka perustetaan, elleivät osapuolet muusta sovi, Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden komitean (UNCITRAL) välimiesmenettelysääntöjen mukaisesti. Valinta on lopullinen.

Sopimuspuolet sitoutuvat olemaan vetoamatta missään vaiheessa välitysmenettelyä sijoittajan vastaisesti siihen, että tämä on saanut korvauksen kärsimästään vahingosta vakuutus sopimuksen perusteella.

Sopimuspuolet tunnustavat annettujen tuomioiden lopullisuuden ja sitovuuden sekä täytäntöönpanoon alueellaan.

10 artikla. Artikla koskee sopimuspuolten eli hallitusten välisiä sopimuksen tulkinnasta ja soveltamisesta aiheutuvia riitoja, jotka artiklan 1 kappaleen mukaan tulee mahdollisuuksien mukaan ratkaista neuvotteluteitse. Mikäli riitaa ei ole saatu ratkaistuksi kuuden kuukauden kuluessa, voi kumpikin sopimusvaltio artiklan 2 kappaleen mukaan saattaa riidan tilapäisen välimiesoikeuden käsiteltäväksi.

Välimiesoikeuden perustamista, kokoonpanoa ja menettelytapoja koskevat määräykset on kirjattu artiklan 3—5 kappaleeseen.

11 artikla. Artiklan mukaan sopimuspuolet sitoutuvat myöntämään lainsäädäntönsä asettamissa puitteissa sijoituksiin liittyvät luvat mukaan luettuna avainhenkilöstön ja näiden perheenjäsenten oleskelu- ja työluvat.

12 artikla. Sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille turvataan sopimukseen verrattuna paremmat oikeudet silloin, kun hän on niihin kansallisen lainsäädännön tai kansainvälisen oikeuden velvoitteiden mukaan oikeutettu

13 artikla. Artiklan mukaan sopimuksen määräyksiä sovelletaan sekä tuleviin että sopimuksen voimassaolopäivänä olemassaoleviin sijoituksiin. Sopimus ei kuitenkaan koske ennen sopimuksen voimaantuloa ilmenneistä tapahtumista aiheutuneita vaateita eikä vaateita, jotka on ratkaistu ennen sopimuksen voimaantuloa.

14 artikla. Artikla sisältää tavanomaiset loppumääräykset sopimuksen voimaantulosta. Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä, kun kumpikin sopimuspuoli on ilmoittanut toisilleen sopimuksen valtiosisäisten voimaansaattamisedellytysten täyttymisestä. Sopimus on voimassa kaksikymmentä vuotta ja sen jälkeen samoin ehdoin, kunnes jompikumpi sopimuspuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle irtisanovansa sopimuksen kahdentoista kuukauden kuluttua. Irtisanomisen jälkeinen niin sanottu suoja-aika on niin ikään kaksikymmentä vuotta. Voimaantullakseen sopimus edellyttää vielä Eduskunnan hyväksymisen.

Sopimus allekirjoitettiin Montevideossa 21. maaliskuuta 2002. Suomen tasavallan puolesta sopimuksen allekirjoitti ulkomaankauppaministeri Jari Vilén ja Uruguay'n itäisen tasavallan puolesta valtiosihteeri Guillermo Valles.

2. Lakiehdotusten perustelut

Laki Uruguay'n itäisen tasavallan kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta Perustuslain 95 §:n 1 momentissa edellytetään, että kansainvälisen velvoitteen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset saatetaan valtiosisäisesti voimaan erityisellä

voimaansaattamislailla.

Esitys sisältää ehdotuksen blankettilaisiksi.

1 §. Lakiehdotuksen 1 §:llä voimaansaatetaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

2 §. Tarkempia säännöksiä voidaan antaa tasavallan presidentin asetuksella.

3 §. Voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella. Laki on tarkoitus saattaa voimaan samanaikaisesti kuin sopimus tulee voimaan.

3. Voimaantulo

Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä, kun sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä valtiosäännöissään sopimuksen voimaantulolle asetetut vaatimukset. Esitykseen sisältyvä voimaansaattamislakiehdotus on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus tulee voimaan.

4. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja säätämisjärjestys

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan määräys on luettava lainsäädännön alaan kuuluvaksi, jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita, jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla tai jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on jo voimassa lain säännöksiä taikka siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Perustuslakivaliokunnan mukaan kansainvälisen velvoitteen määräys kuuluu näiden perusteiden mukaan lainsäädännön alaan siitä riippumatta, onko määräys ristiriidassa vai sopuinnassa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11/2000 vp ja PeVL 12/2000 vp).

Sopimuksen 1 artiklassa määritellään

sopimuksessa käytetyt käsitteet. Sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien aineellisten sopimusmääräysten sisältöön ja soveltamiseen välillisesti vaikuttavat määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan. Sopimuksen 1 artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan ja edellyttävät eduskunnan suostumusta.

Sopimuksen 5 artiklan mukaan sopimuspuoli saa pakkolunastaa toisen sopimuspuolen sijoittajien tekemiä sijoituksia ainoastaan artiklassa tarkemmin määritellyillä ehdoilla. Artiklassa on lisäksi määräyksiä tällaisen toimenpiteen johdosta maksettavista korvauksista ja niihin liittyvistä koroista. Perustuslain 15 §:n mukaan jokaisen omaisuus on turvattu ja omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen täyttä korvausta vastaan säädetään lailla. Lisäksi artiklan edellä mainitut määräykset korvausten maksamisesta voivat olla osittain ristiriidassa pakkolunastuslainsäädännön kanssa. Sopimuksen 5 artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 6 artiklan 2 kappaleen mukaan sopimuspuolella on välitön vastuu tietyin edellytyksin vahingosta, joita sen asevoimat tai viranomaiset ovat aiheuttaneet takavarikoimalla tai tuhoamalla toisen sopimuspuolen sijoittajan tekemän sijoituksen tai sijoituksen osan. Valmiuslain 37 §:n 1 momentin (198/2000) mukaan lain nojalla suoritettujen toimenpiteiden johdosta kärsitystä vahingosta suoritetaan täysi korvaus. Pykälän 2 momentin mukaan vahingosta suoritetaan kuitenkin vain kohtuullinen korvaus, jos vahinkoa on vahingon kärsineen varallisuusolot ja muut olosuhteet huomioon ottaen pidettävä vähäisenä tai jos valtionaloudelliset tai kansantaloudelliset syyt sitä vahinkojen suuren määrän vuoksi välttämättä vaativat. Sopimuksen 6 artiklan määräykset yhdessä 5 artiklan määräysten kanssa voivat olla ristiriidassa valmiuslain korvaussäännösten kanssa tai ainakin voivat valtioneuvoston harkintaa rajoittaen vaikuttaa tapaan, jolla valmiuslain säännöksiä sovelletaan. Määräykset kuuluvat sen vuoksi lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 9 artiklassa määritellään sijoittajan ja sopimuspuolen välisissä

riidoissa noudatettavat menettelyt. Sopimuspuolet hyväksyvät omien tuomioistuintensa lisäksi myös välimiesoikeuden toimivallan sijoituksia koskevissa riitaisuuksissa. Välistuomiot ovat lopullisia ja sitovia. Artiklassa tarkoitettua välimiesmenettelyssä voi tulla Suomea sitovalla tavalla vahvistetuksi, miten tiettyä lainsäädännön alaan kuuluvaa sopimusmääräystä on tulkittava. Sopimuksen 9 artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 10 artiklan mukaan sopimuksen tulkintaa ja soveltamista koskevat sopimuspuolten väliset riitaisuudet voidaan ratkaista erityisessä välimiesmenettelyssä. Välimiesoikeuden päätös on sitova ja se voi koskea asioita, jotka kuuluvat Suomessa lainsäädännön alaan. Artiklassa tarkoitettua välimiesmenettelyssä voi tulla Suomea sitovalla tavalla vahvistetuksi, miten tiettyä lainsäädännön alaan kuuluvaa sopimusmääräystä on tulkittava. Tällaisen oikeudellisesti sitovan tulkinnan voidaan katsoa jossain määrin koskettavan valtion täysivaltaisuutta ja kuuluvan lainsäädännön alaan.

Yleisperustelujen nykytilaa käsittelevässä

jaksossa on lueteltu Suomen voimassa olevat sijoitusten suojelua koskevat sopimukset. Kaikkien sopimusten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamista koskevat lait on säädetty tavallisen lain säätämisjärjestyksessä. Nyt käsiteltävänä oleva sopimus sijoitusten edistämisestä ja suojaamisesta Uruguayn itäisen tasavallan kanssa ei poikkea voimassa olevista sopimuksista säätämisjärjestyksen kannalta merkityksellisissä kohdin. Esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan siten hyväksyä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi Montevideossa 21 päivänä maaliskuuta 2002 tehdyn Suomen tasavallan hallituksen ja Uruguayn itäisen tasavallan hallituksen välisen sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

Uruguayn itäisen tasavallan kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Montevideossa 21 päivänä maaliskuuta 2002 tehdyn Suomen tasavallan hallituksen ja Uruguayn itäisen tasavallan hallituksen välisen sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §
Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa tasavallan presidentin asetuksella.

3 §
Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Helsingissä 16 päivänä toukokuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ulkoasiainministeri *Erkki Tuomioja*

(Suomennos)

SOPIMUS**SUOMEN TASAVALLAN
HALLITUKSEN JA URUGUAYN
ITÄISEN TASAVALLAN HALLITUK-
SEN VÄLILLÄ SJOITUSTEN
EDISTÄMISESTÄ JA
SUOJAAMISESTA**

Suomen tasavallan hallitus ja Uruguayn itäisen tasavallan hallitus, jäljempänä sopimuspuolet, jotka

HALUAVAT tehostaa taloudellista yhteistyötä molempien maiden yhteisen edun mukaisesti ja säilyttää oikeudenmukaiset olosuhteet sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille, jotka ovat toisen sopimuspuolen alueella,

OVAT TIETOISIA siitä, että sijoitusten edistäminen ja suojaaminen tämän sopimuksen perusteella kannustaa taloudellisia aloitteita,

OVAT SOPINEET SEURAAVASTA:

1 artikla

Määritelmät

Tässä sopimuksessa:

1. "Sijoitus" tarkoittaa kaikenlaista varallisuutta, jonka sopimuspuolen sijoittaja on perustanut tai hankkinut toisen sopimuspuolen alueella tämän sopimuspuolen lakien ja määräysten mukaisesti, mukaan luettuna erityisesti, ei kuitenkaan yksinomaan:

- a) irtain ja kiinteä omaisuus tai omistusoikeudet, kuten kiinnitykset, pantti- ja pidätysoikeudet, vuokraoikeudet, nautintaoikeudet ja muut vastaavat oikeudet;
- b) osakkeet, joukkovelkakirjat tai muut osuudet yrityksestä;
- c) oikeudet tai vaateet rahaan tai oikeudet suoritteisiin, joilla on taloudellista arvoa;
- d) henkiseen omaisuuteen kohdistuvat

AGREEMENT BETWEEN**THE GOVERNMENT OF THE
REPUBLIC OF FINLAND AND THE
GOVERNMENT OF THE ORIENTAL
REPUBLIC OF URUGUAY ON THE
PROMOTION AND PROTECTION OF
INVESTMENTS**

The Government of the Republic of Finland and the Government of the Oriental Republic of Uruguay, hereinafter referred to as the "Contracting Parties",

DESIRING to intensify economic cooperation to the mutual benefit of both countries and to maintain fair and equitable conditions for investments by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party,

RECOGNISING that the promotion and protection of investments on the basis of this Agreement will stimulate business initiatives,

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

Article 1

Definitions

For the purpose of this Agreement:

1. The term "Investment" means every kind of asset established or acquired by an investor of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party in accordance with the laws and regulations of the latter Contracting Party including, in particular, though not exclusively:

- (a) movable and immovable property or any property rights such as mortgages, liens, pledges, leases, usufruct and similar rights;
- (b) shares, stocks, debentures or other form of participation in a company;
- (c) titles or claims to money or rights to performance having an economic value;
- (d) intellectual property rights, such as patents, copyrights, technical processes, trade marks, industrial designs, business names,

oikeudet, kuten patentit, tekijänoikeudet, tekniset valmistusmenetelmät, tavaramerkit, teolliset mallioikeudet, toiminimet, tietotaito ja goodwill-arvo; ja

e) lakiin, hallinnolliseen toimenpiteeseen tai toimivaltaisen viranomaisen kanssa tehtyyn sopimukseen perustuvat toimiluvat, mukaan luettuna luvat etsiä, ottaa käyttöön, louhia tai hyödyntää luonnonvaroja.

Mikään varallisuuden sijoitus- tai jälleensijoitusmuodon muutos ei vaikuta varallisuuden luonteeseen sijoituksena.

2. "Tuotto" tarkoittaa sijoitusten tuottamia rahamääriä ja siihen sisältyy erityisesti, ei kuitenkaan yksinomaan voitto, osingot, korot, rojalit, omaisuuden luovutusvoitto tai sijoitukseen liittyvät luontoissuoritukset. Uudelleensijoitettua tuottoa kohdellaan samalla tavalla kuin alkuperäistä sijoitusta.

3. "Sijoittaja" tarkoittaa:

a) luonnollista henkilöä, joka on jomankumman sopimuspuolen kansalainen sen lainsäädännön mukaisesti; tai

b) oikeushenkilöä, esimerkiksi yhtiötä, yhtymää, toiminimeä, taloudellista yhdistystä, yleishyödyllistä laitosta tai muuta kokonaisuutta, joka on perustettu sopimuspuolen lakien ja määräysten mukaisesti ja jonka toimipaikka on kyseisen sopimuspuolen alueella.

4. "Alue" tarkoittaa maa-alueita, sisäisiä aluevesiä ja aluemerta ja niiden yläpuolella olevaa ilmatilaa, sekä aluumeren ulkopuolella olevia meriviyöhykkeitä, joihin nähden sopimuspuolella on täysivaltaiset oikeudet tai lainkäyttövalta sen voimassaolevan kansallisen lainsäädännön ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti.

5. Tätä sopimusta ei kuitenkaan sovelleta sijoituksiin, joita sellaiset luonnolliset henkilöt, jotka ovat molempien sopimuspuolten kansalaisia, ovat tehneet, ellei näiden henkilöiden lainmukainen kotipaikka sijoituksen tekohetkellä ole sen sopimuspuolen alueen ulkopuolella, jonka alueella sijoitus tehdään.

2 artikla

Sijoitusten edistäminen ja suojaaminen

1. Kumpikin sopimuspuoli edistää alueel-

know-how and goodwill; and

(e) concessions conferred by law, by administrative act or under a contract by a competent authority, including concessions to search for, develop, extract or exploit natural resources.

Any alteration of the form in which assets are invested or reinvested does not affect their character as investments.

2. The term "Returns" means the amounts yielded by investments and in particular, though not exclusively, shall include profits, dividends, interest, royalties, capital gains or any payments in kind related to an investment. Reinvested returns shall enjoy the same treatment as the original investment.

3. The term "Investor" means:

(a) any natural person who is a national of either Contracting Party in accordance with its laws; or

(b) any legal person such as company, corporation, firm, business association, institution or other entity constituted in accordance with the laws and regulations of the Contracting Party and having its seat within the jurisdiction of that Contracting Party.

4. The term "Territory" means the land territory, internal waters and territorial sea and the airspace above them, as well as the maritime zones beyond the territorial sea over which the Contracting Party exercises sovereign rights or jurisdiction in accordance with its national laws in force and international law.

5. This Agreement shall not apply, however, to investments made by natural persons who are nationals of both Contracting Parties, unless such persons, at the time of the investment, have their legal domicile outside of the territory of the Contracting Party where the investment is made.

Article 2

Promotion and Protection of investments

1. Each Contracting Party shall promote in its territory investments by investors of the other Contracting Party and in exercise of powers conferred by its laws shall admit

laan toisen sopimuspuolen sijoittajan sijoituksia ja sallii sellaiset sijoitukset lain-säädäntönsä perustuvan toimivallan puitteissa.

2. Kumpikin sopimuspuoli myöntää aina alueellaan toisen sopimuspuolen sijoittajan sijoituksille oikeudenmukaisen kohtelun sekä täysimääräisen ja jatkuvan suojan.

3. Kumpikaan sopimuspuoli ei haittaa kohtuuttomien, mielivaltaisten tai syrjivien toimenpitein toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoitusten hoitoa, ylläpitoa, käyttöä, hyödyntämistä, hankkimista tai myymistä alueellaan.

4. Kumpikaan sopimuspuoli ei alueellaan kohdistakaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksiin pakottavia toimenpiteitä, jotka koskevat tarvikkeiden hankintaa, tuotantovälineitä, toimintaa, kuljetusta tai tuotteiden markkinointia, tai muita vastaavia määräyksiä, joilla on kohtuuttomia tai syrjiviä vaikutuksia.

5. Kumpikin sopimuspuoli suhtautuu lain-säädäntönsä puitteissa myönteisesti sen alueella olevia sijoituksia varten tarvittaviin lupia koskeviin hakemuksiin, mukaan luettuna luvat sijoittajan valitseman johtohenkilöstön ja teknisen henkilökunnan palkkaamiseen kansallisuudesta riippumatta.

6. Kumpikin sopimuspuoli julkaisee viipymättä tai pitää muuten julkisesti saatavilla lakinsa, määräyksensä, menettelynsä ja hallinnolliset päätöksensä, sekä kansainväliset sopimukset, jotka voivat vaikuttaa sen alueella olevien toisen sopimuspuolen sijoittajan sijoituksiin.

3 artikla

Sijoitusten kohtelu

1. Sijoituksille, joita sopimuspuolen sijoittajat tekevät toisen sopimuspuolen alueella, tai näiden tuotolle myönnetään yhtä edullinen kohtelu kuin isäntäsopimuspuoli myöntää omien sijoittajiensa tai suosituimmuusasemassa olevien maiden sijoittajien sijoituksille ja näiden tuotolle, sen mukaan

such investments.

2. Each Contracting Party shall in its territory at all times accord to investments of investors of the other Contracting Party fair and equitable treatment and full and constant protection.

3. Each Contracting Party shall in its territory not impair by unreasonable, arbitrary or discriminatory measures the management, maintenance, use, enjoyment, acquisition or disposal of investments of investors of the other Contracting Party.

4. Each Contracting Party shall in its territory not impose mandatory measures on investments by investors of the other Contracting Party concerning purchase of materials, means of production, operation, transport, marketing of its products or similar orders having unreasonable or discriminatory effects.

5. Each Contracting Party shall, within the framework of its legislation, give a sympathetic consideration to applications for necessary permits in connection with the investments in its territory, including authorisations for engaging top managerial and technical personnel of their choice, regardless of nationality.

6. Each Contracting Party shall promptly publish, or otherwise make publicly available, its laws, regulations, procedures and administrative rulings as well as international agreements which may affect the investments of investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party.

Article 3

Treatment of investments

1. Investments made by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party, or returns related thereto, shall be accorded treatment which is not less favourable than the host Party accords to the investments and returns made by its own investors or by investors of the most favoured nation, whichever is the more favourable to the investor.

2. Investors of one Contracting Party shall be accorded by the other Contracting Party,

kumpi niistä on sijoittajalle edullisempi.

2. Sopimuspuoli myöntää toisen sopimuspuolen sijoittajille sijoitusten hoidon, ylläpidon, käytön, hyödyntämisen tai myynnin osalta yhtä edullisen kohtelun kuin se myöntää omille sijoittajilleen tai suosituimmuusasemassa olevien maiden sijoittajille, sen mukaan kumpi niistä on sijoittajalle edullisempi.

4 artikla

Poikkeukset

Tämän sopimuksen määräysten ei katsota velvoittavan sopimuspuolta ulottamaan toisen sopimuspuolen sijoittajiin kohtelua, etua tai erivapautta, joka perustuu:

- a) olemassaolevaan tai tulevaan vapaakauppa-alueeseen, tulliliittoon, yhteismarkkina-alueeseen tai alueelliseen työmarkkinasopimukseen, jonka osapuolena toinen sopimuspuolista on tai jonka osapuoleksi se voi tulla,
- b) täysin tai pääasiassa verotusta koskevaan kansainväliseen sopimukseen tai järjestykseen, tai
- c) täysin tai pääasiassa sijoittamista koskevaan monenväliseen yleissopimukseen tai sopimukseen.

5 artikla

Pakkolunastus

1. Sopimuspuolen sijoittajien toisen sopimuspuolen alueella olevia sijoituksia ei pakkolunasteta tai kansallisteta eikä niihin kohdisteta muita suoria tai välillisiä toimenpiteitä, joilla on pakkolunastusta tai kansallistamista vastaava vaikutus (jäljempänä ”pakkolunastus”), ellei sitä tehdä yleisen edun vuoksi, ketään syrjimättä, oikeudenmukaista menettelyä noudattaen ja maksamalla siitä välitön, riittävä ja tosiasiallinen korvaus.

as regards the management, maintenance, use, enjoyment or disposal of their investments, treatment which is not less favourable than the latter Contracting Party accords its own investors or to investors of the most favoured nation, whichever is the more favourable to the investor.

Article 4

Exceptions

The provisions of this Agreement shall not be construed so as to oblige one Contracting Party to extend to the investments of the investors of the other Contracting Party the benefit of any treatment, preference or privilege by virtue of:

- a) any existing or future free trade area, customs union, common market or regional labour market agreement to which one of the Contracting Parties is or may become a party,
- b) any international agreement or arrangement relating wholly or mainly to taxation, or
- c) any multilateral convention or treaty relating wholly or mainly to investments.

Article 5

Expropriation

1. Investments by investors of a Contracting Party in the territory of the other Contracting Party shall not be expropriated, nationalised or subjected to any other measures, direct or indirect, having effect equivalent to expropriation or nationalisation (hereinafter referred to as "expropriation") except for a public interest, on a non-discriminatory basis, under due process of law and against prompt, adequate and effective compensation.

2. Such compensation shall amount to the fair market value of the expropriated investment at the time immediately before the expropriation was taken or became public

2. Korvauksen määrä vastaa pakkolunastetun sijoituksen kohtuullista markkina-arvoa, joka sillä oli välittömästi ennen pakkolunastuksen suorittamista tai ennen kuin pakkolunastus tuli yleiseen tietoon, sen mukaan kumpi ajankohdista on aikaisempi.

3. Kohtuullinen markkina-arvo lasketaan vapaasti vaihdettavassa valuutassa sen vaihtokurssin perusteella, joka kyseisellä valuutalla oli tämän artiklan 2 kappaleessa tarkoitettuna ajankohtana. Korvaukseen sisältyy myös kyseisen valuutan kaupallisen markkinakoron mukainen korko pakkolunastuspäivästä korvauksen maksupäivään saakka.

4. Sijoittajalla, jonka sijoituksia pakkolunastetaan, on oikeus saada tapauksensa viipymättä kyseisen sopimuspuolen oikeusviranomaisten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten käsiteltäväksi, sekä oikeus sijoitustensa arviointiin tässä artiklassa mainittujen periaatteiden mukaisesti.

6 artikla

Menetysten korvaaminen

1. Sopimuspuolen sijoittajille, joiden toisen sopimuspuolen alueella oleville sijoituksille aiheutuu menetyksiä kyseisellä alueella olevan sodan tai muun aseellisen selkkauksen, kansallisen hätätilan, kansannousun, kapinan tai mellakan vuoksi, myönnetään edunpalautuksen, hyvityksen, vahingonkorvauksen tai muun järjestelyn osalta yhtä edullinen kohtelu kuin kyseisen sopimuspuolen omille sijoittajilleen tai suosituimmuusasemassa olevien maiden sijoittajille myöntämä kohtelu, sen mukaan kumpi niistä on sijoittajalle edullisempi. Tällaisten maksujen tulee olla tosiasiallisesti realisoitavissa, vapaasti vaihdettavissa ja välittömästi siirrettävissä.

2. Sen vaikuttamatta tämän artiklan 1 kappaleen soveltamiseen, sopimuspuolen sijoittajille, jotka kyseisessä kappaleessa tarkoitettussa tilanteessa kärsivät toisen sopimuspuolen alueella menetyksiä, jotka johtuvat:

a) siitä, että viimeksi mainitun

knowledge, whichever is earlier.

3. Such fair market value shall be expressed in a freely convertible currency on the basis of the market rate of exchange existing for that currency at the moment referred to in paragraph 2 of this Article. Compensation shall also include interest at a commercial rate established on a market basis for the currency in question from the date of expropriation until the date of actual payment.

4. The investor whose investments are expropriated, shall have the right to prompt review by a judicial or other competent authority of that Contracting Party of its case and of valuation of its investments in accordance with the principles set out in this Article.

Article 6

Compensation for losses

1. Investors of one Contracting Party whose investments in the territory of the other Contracting Party suffer losses owing to war or other armed conflict, a state of national emergency, revolt, insurrection or riot in the territory of the latter Contracting Party, shall be accorded by the latter Contracting Party treatment, as regards restitution, indemnification, compensation or other settlement no less favourable than that which the latter Contracting Party accords to its own investors or investors of the most favoured nation, whichever is the more favourable to the investor. Resulting payments shall be effectively realisable, freely convertible and immediately transferable.

2. Without prejudice to paragraph 1 of this Article, investors of one Contracting Party whose investments, in any of the situations referred to in that paragraph, suffer losses in the territory of the other Contracting Party resulting from:

(a) requisitioning of its investment or a part thereof by the latter's armed forces or authorities, or

(b) destruction of its investment or a part thereof by the latter's armed forces or authorities, which was not required by the ne-

sopimuspuolen asevoimat tai viranomaiset ovat pakko-ottaneet sen sijoituksen tai sijoituksen osan, tai

b) siitä, että viimeksi mainitun sopimuspuolen asevoimat tai viranomaiset ovat tuhonneet sen sijoituksen tai sijoituksen osan, vaikka tilanne ei olisi edellyttänyt sitä,

myönnetään välitön, riittävä ja tosiasiallinen edunpalautus tai korvaus.

3. Sijoittajilla, joiden sijoituksille aiheutuu tämän artiklan 2 kappaleen mukaisia menetyksiä, on oikeus saada asia viipymättä kyseisen sopimuspuolen oikeusviranomaisen tai muiden toimivaltaisten viranomaisten käsiteltäväksi, sekä oikeus sijoitustensa arviointiin tässä artiklassa mainittujen periaatteiden mukaisesti.

7 artikla

Vapaat siirrot

1. Kumpikin sopimuspuoli takaa toisen sopimuspuolen sijoittajille oikeuden siirtää sijoituksiinsa liittyviä maksuja vapaasti alueelleen ja alueeltaan. Tällaisiin maksuihin sisältyvät erityisesti, ei kuitenkaan yksinomaan:

- a) peruspääoma sekä sijoituksen ylläpitämiseen, kehittämiseen ja kasvattamiseen tarkoitetut lisäsummat;
- b) tuotto;
- c) kokonaan tai osittain tapahtuvasta sijoituksen myynnistä tai luovuttamisesta saadut tulot, mukaan luettuna osakkeiden myynnistä saadut tulot;
- d) sijoituksen hoitamisesta aiheutuvien kulujen maksamiseen vaaditut rahasummat kuten lainojen takaisinmaksut, rojaltit, hallinnointikorvaukset ja lisenssimaksut tai muut vastaavat kulut;
- e) tämän sopimuksen 5 ja 6 artiklan mukaisesti maksettavat korvaukset;
- f) riitojen ratkaisusta johtuvat maksut;

g) ulkomailta palkatun ja sijoituksen yhteydessä työskentelevän henkilökunnan ansiotulot ja muut palkkiot.

2. Sopimuspuolet edelleen varmistavat, että tämän artiklan 1 kappaleessa tarkoitetut siirrot tehdään rajoituksetta ja viipymättä

cessity of situation,

shall be accorded prompt, adequate and effective restitution or compensation.

3. Investors whose investments suffer losses in accordance to paragraph 2 of this Article, shall have the right to prompt review by a judicial or other competent authority of that Contracting Party of its case and of valuation of its investments in accordance with the principles set out in paragraph 2 of this Article.

Article 7

Free transfer

1. Each Contracting Party shall ensure to investors of the other Contracting Party the free transfer, into and out of its territory, of payments in connection with an investment. Such payments shall include in particular, though not exclusively:

- (a) the principal and additional amounts to maintain, develop or increase the investment;
- (b) returns;
- (c) proceeds obtained from the total or partial sale or disposal of an investment, including the sale of shares;
- (d) the amounts required for payment of expenses which arise from the operation of the investment, such as loans repayments, payment of royalties, management fees, licence fees or other similar expenses;
- (e) compensation payable pursuant to Articles 5 and 6;
- (f) payments arising out of the settlement of a dispute;
- (g) earnings and other remuneration of personnel engaged from abroad working in connection with an investment;

2. The Contracting Parties shall further ensure that transfers referred to in paragraph 1 of this Article shall be made without any restriction or delay, in a freely convertible currency and at the prevailing market rate of exchange applicable on the date of transfer with respect to spot transactions in the currency to be transferred and shall be effectively realisable and immediately transferable. If a market rate is unavailable, the

vapaasti vaihdettavassa valuutassa ja siirtopäivänä vallitsevan, siirrettävässä valuutassa tapahtuvaan avistakauppaan sovellettavan markkinakurssin mukaisesti, ja että ne ovat tosiasiallisesti realisoitavissa ja välittömästi siirrettävissä. Jos markkinakurssia ei ole käytettävissä, sovellettava vaihtokurssi vastaa niistä valuuttakursseista johdettavaa ristikkäiskurssia, joita kansainvälinen valuuttarahasto soveltaisi maksupäivänä kyseisten valuuttojen muuttamiseksi erityisnosto-oikeuksiksi.

8 artikla

Sijaantulo

Jos sopimuspuoli tai sen edustajaksi määrätty taho suorittaa maksun toisen sopimuspuolen alueella olevaan sijoitukseen liittyvän korvausvastuun, takuun tai vakuutus sopimuksen perusteella, viimeksi mainittu sopimuspuoli tunnustaa sijoittajan oikeuksien ja vaateiden siirtämisen ensin mainitulle sopimuspuolelle tai sen edustajaksi määrätylle taholle, sekä tämän oikeuden käyttää näitä oikeuksia ja vaateita sijaantulon perusteella samassa määrin kuin niiden edellinen haltija.

9 artikla

Sijoittajan ja sopimuspuolen väliset riidat

1. Sopimuspuolen ja toisen sopimuspuolen sijoittajan väliset riidat, jotka johtuvat suoraan sijoituksesta, tulisi mahdollisuuksien mukaan ratkaista sovinnollisesti näiden kahden riidan osapuolen kesken.

2. Jos riitaa ei ole ratkaistu kuuden (6) kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona riidan olemassaolosta on ilmoitettu kirjallisesti, sijoittaja voi valintansa mukaan saattaa riidan ratkaistavaksi:

a) sen sopimuspuolen toimivaltaiseen tuomioistuimeen, jonka alueella sijoitus on te-

applicable rate of exchange shall correspond to the cross rate obtained from those rates which would be applied by the International Monetary Fund on the date of payment for conversions of the currencies concerned into Special Drawing Rights.

Article 8

Subrogation

If a Contracting Party or its designated agency makes a payment under an indemnity, guarantee or contract of insurance given in respect of an investment of an investor in the territory of the other Contracting Party, the latter Contracting Party shall recognise the assignment of any right or claim of such investor to the former Contracting Party or its designated agency and the right of the former Contracting Party or its designated agency to exercise by virtue of subrogation any such right and claim to the same extent as its predecessor in title.

Article 9

Disputes between an investor and a Contracting Party

1. Any dispute arising directly out of an investment between one Contracting Party and an investor of the other Contracting Party should be settled amicably between the two parties concerned.

2. If the dispute has not been settled within six (6) months, from the date at which it was raised in writing, the dispute may, at the choice of the investor, be submitted either to:

(a) the competent courts of the Contracting Party in whose territory the investment is made; or

(b) to arbitration by the International Centre for the Settlement of Investment Disputes (ICSID), established by the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States, opened for signature at Washington on 18 March 1965; once both Contracting Parties

hty; tai

b) välimiesmenettelyyn sijoituksia koskevien riitaisuuksien kansainväliselle ratkaisukeskukselle (ICSID), joka on perustettu 18 päivänä maaliskuuta 1965 Washingtonissa allekirjoitettavaksi avatun, valtioiden ja toisten valtioiden kansalaisten välisten sijoituksia koskevien riitaisuuksien ratkaisemista koskevan yleissopimuksen mukaisesti, kun kumpikin sopimuspuoli on liittynyt sen jäseneksi.

Ennen kuin tämän kohdan määräykset ovat sovellettavissa, riita voidaan saattaa ICSID:in sovittelu-, välimies- ja tiedonhankintamenettelyjen hallinnon ylimääräisten järjestelyjen sääntöjen mukaiseen välimiesmenettelyyn; tai

c) tilapäiselle välimiesoikeudelle, joka perustetaan Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden komitean (UNCITRAL) välimiesmenettelysääntöjen mukaisesti, elleivät riidan osapuolet toisin sovi.

Kun sijoittaja on saattanut riidan yllämainittun kansallisen tuomioistuimen käsiteltäväksi tai kansainväliseen välimiesmenettelyyn, tällaista menettelyä koskeva valinta on lopullinen, elleivät riidan osapuolet toisin sovi.

Sopimuspuolet antavat peruuttamattoman suostumuksensa sille, että kaikki sijoituksiin liittyvät riidat saatetaan yllämainittun tuomioistuimen ratkaistavaksi tai vaihtoehtoiseen välimiesmenettelyyn.

3. Välimiesoikeus tekee päätöksensä tämän sopimuksen määräysten ja kansainvälisen oikeuden periaatteiden mukaisesti sekä riidan osapuolena olevan sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti siinä määrin kuin se ei ole ristiriidassa tämän sopimuksen ehtojen kanssa.

4. Kumpikaan sopimuspuolista, joka on riidan osapuolena, ei voi esittää vastalauseita missään välimiesmenettelyn tai välimiestuomion täytäntöönpanon vaiheessa sillä perusteella, että sijoittaja, joka on riidan toisena osapuolena, on saanut vakuutuksen perusteella hyvityksen, joka kattaa sen menetykset osittain tai kokonaan.

5. Välimiespäätös on lopullinen ja sitoo riidan osapuolia, ja se pannaan täytäntöön

become members thereof.

Until this provisions will be applicable, the dispute may be submitted to arbitration under the regulations of the ICSID Additional Facility for the Administration of Conciliation, Arbitration and Fact Finding proceedings; or

(c) to an ad hoc arbitration tribunal, which unless otherwise agreed upon by the parties to the dispute, is to be established under the Arbitration Rules of the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL).

Once an investor has submitted a dispute to the afore mentioned national jurisdiction or to international arbitration, the choice of one or other of these procedures shall be final unless the parties to the dispute agree otherwise.

The Contracting Parties give their irrevocable consent in respect of the fact that all disputes relating to investments are submitted to the above mentioned court, tribunal or alternative arbitration procedures.

3. The arbitration tribunal shall decide in accordance with the provisions of this Agreement, the principles of international law and the law of the Contracting Party involved in the dispute as far as it is not in contradiction with the terms of this Agreement.

4. Neither of the Contracting Parties, which is a party to a dispute, can raise an objection, at any phase of the arbitration procedure or of the execution of an arbitration sentence, on account of the fact that the investor, which is the opposing party of the dispute, had received an indemnification covering a part or the whole of its losses by virtue of an insurance.

5. The award shall be final and binding for the parties to the dispute and shall be executed according to national law.

Article 10

kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

10 artikla

Sopimuspuolten väliset riidat

1. Sopimuspuolten väliset riidat, jotka koskevat tämän sopimuksen tulkintaa ja soveltamista, ratkaistaan mahdollisuuksien mukaan diplomaattiteitse.

2. Jos riitaa ei voida ratkaista tällä tavoin kuuden (6) kuukauden kuluessa siitä päivästä lukien, jona jompikumpi sopimuspuoli on pyytänyt neuvotteluja, se saatetaan jommankumman sopimuspuolen pyynnöstä välimiesoikeuden ratkaistavaksi.

3. Tällainen välimiesoikeus perustetaan kutakin yksittäistapausta varten seuraavalla tavalla. Kahden (2) kuukauden kuluessa välimiesmenettelyä koskevan pyynnön vastaanottamisesta kumpikin sopimuspuoli nimittää yhden välimiesoikeuden jäsenen. Nämä kaksi jäsentä valitsevat kolmannen valtion kansalaisen, joka molempien sopimuspuolten hyväksynnästä nimitetään välimiesoikeuden puheenjohtajaksi. Puheenjohtaja nimitetään neljän (4) kuukauden kuluessa kahden muun jäsenen nimittämispäivästä.

4. Jos tarvittavia nimityksiä ei ole tehty tämän artiklan 3 kappaleessa mainittujen ajanjaksojen kuluessa, kumpi tahansa sopimuspuoli voi muun sopimuksen puuttuessa pyytää Kansainvälisen tuomioistuimen puheenjohtajaa tekemään tarvittavat nimitykset. Jos Kansainvälisen tuomioistuimen puheenjohtaja on jommankumman sopimuspuolen kansalainen tai on muutoin estynyt hoitamaan kyseistä tehtävää, virkaiältään seuraavaksi vanhinta Kansainvälisen oikeuden jäsentä, joka ei ole kummankaan sopimuspuolen kansalainen tai joka ei muutoin ole estynyt hoitamaan kyseistä tehtävää, pyydetään tekemään tarvittavat nimitykset.

5. Välimiesoikeus tekee päätöksensä äänten enemmistöllä. Välimiesoikeuden päätökset ovat lopullisia ja sitovat molempia

Disputes between the Contracting Parties

1. Disputes between the Contracting Parties concerning the interpretation and application of this Agreement shall, as far as possible, be settled through diplomatic channels.

2. If the dispute cannot thus be settled within six (6) months, following the date on which such negotiations were requested by either Contracting Party, it shall at the request of either Contracting Party be submitted to an Arbitral Tribunal.

3. Such an Arbitral Tribunal shall be constituted for each individual case in the following way. Within two (2) months of the receipt of the request for arbitration, each Contracting Party shall appoint one member of the Tribunal. Those two members shall then select a national of a third State who on approval by the two Contracting Parties shall be appointed Chairman of the Tribunal. The Chairman shall be appointed within four (4) months from the date of appointment of the other two members.

4. If within the periods specified in paragraph 3 of this Article the necessary appointments have not been made, either Contracting Party may, in the absence of any other agreement, invite the President of the International Court of Justice to make any necessary appointments. If the President is a national of either Contracting Party or is otherwise prevented from discharging the said function, the Member of the International Court of Justice next in seniority who is not a national of either Contracting Party or is not otherwise prevented from discharging the said function, shall be invited to make the necessary appointments.

5. The Arbitral Tribunal shall reach its decision by a majority of votes. The decisions of the Tribunal shall be final and binding on both Contracting Parties. Each Contracting Party shall bear the costs of the member appointed by that Contracting Party and of its representation at the arbitral proceedings. Both Contracting Parties shall assume an equal share of the cost of the Chairman, as well as any other costs. The Tribunal may

sopimuspuolia. Kumpikin sopimuspuoli vastaa nimittämänsä jäsenen kustannuksista ja edustuksensa aiheuttamista kustannuksista välimiesmenettelyn aikana. Molemmat sopimuspuolet vastaavat yhtä suurin osuuksin puheenjohtajan kustannuksista sekä muista mahdollisista kustannuksista. Välimiesoikeus voi tehdä erilaisen päätöksen kustannusten jakamisen osalta. Kaikilta muilta osin välimiesoikeus päättää omista menettelysäännöistään.

11 artikla

Henkilökunnan maahantulo ja oleskelu

Sopimuspuoli sallii ulkomaalaisten maahantuloa ja oleskelua koskevan, kulloinkin sovellettavan lainsäädäntönsä määräysten mukaisesti toisen sopimuspuolen kansalaisuutta olevien luonnollisten henkilöiden ja muun sijoittajan palkkaaman, sijoituksen yhteydessä työskentelevän henkilökunnan, sekä heidän perheenjäsentensä tulla alueelleen ja oleskella alueellaan, sijoituksiin liittyvän toiminnan harjoittamiseksi.

12 artikla

Muiden sääntöjen soveltaminen

Jos jommankumman sopimuspuolen lainsäädännön määräykset tai tämän sopimuksen lisäksi sopimuspuolten välillä olemassaolevat tai myöhemmin vahvistettavat kansainvälisen oikeuden mukaiset velvoitteet sisältävät joko yleisiä tai erityisiä määräyksiä, joiden mukaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille voidaan myöntää edullisempi kohtelu kuin tämän sopimuksen mukainen kohtelu, sellaiset määräykset ovat ensisijaisia tämän sopimuksen määräyksiin nähden siinä määrin kuin ne ovat sijoittajalle edullisempia.

13 artikla

make a different decision regarding the sharing of the costs. In all other respects, the Arbitral Tribunal shall determine its own rules of procedure.

Article 11

Entry and sojourn of personnel

A Contracting Party shall, subject to its laws applicable from time to time relating to the entry and sojourn of non-nationals, permit natural persons of the other Contracting Party and other personnel employed in connection with the investment by an investor of the other Contracting Party to enter and remain in its territory for the purpose of engaging in activities connected with investments, as well as members of their families.

Article 12

Application of other rules

If the provisions of law of either Contracting Party or obligations under international law existing at present or established hereafter between the Contracting Parties in addition to this Agreement contain a regulation, whether general or specific, entitling investments made by investors of the other Contracting Party to a treatment more favourable than is provided for by this Agreement, such provisions shall, to the extent that they are more favourable to the investor, prevail over this Agreement.

Article 13

Application of the Agreement

This Agreement shall apply to all investments made by investors of either Contracting Party in the territory of the other Contracting Party, whether made before or after the entry into force of this Agreement, but shall not apply to any dispute concerning an

Sopimuksen soveltaminen

Tätä sopimusta sovelletaan sijoituksiin, joita jommankumman sopimuspuolen sijoittajat ovat tehneet toisen sopimuspuolen alueella, riippumatta siitä, onko ne tehty ennen tämän sopimuksen voimaantuloa vai sen jälkeen, mutta sitä ei sovelleta riitoihin, jotka ovat syntyneet ennen sopimuksen voimaantuloa, tai vaateisiin, joita koskevat ratkaisut on tehty ennen sopimuksen voimaantuloa.

14 artikla

Voimaantulo, voimassaoloaika ja voimassaolon päättyminen

1. Sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen, kun niiden valtiosäännön mukaiset vaatimukset tämän sopimuksen voimaantulolle on täytetty. Sopimus tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä siitä päivästä lukien, jona jälkimmäinen ilmoitus on vastaanotettu.
2. Tämä sopimus on voimassa kahdenkymmenen (20) vuoden ajan, minkä jälkeen se on edelleen voimassa samoin ehdoin, kunnes on kulunut kaksitoista (12) kuukautta siitä päivästä, jona jompikumpi sopimuspuoli ilmoittaa kirjallisesti toiselle sopimuspuolelle päätöksestään päättää tämän sopimuksen voimassaolo.
3. Sellaisten sijoitusten osalta, jotka on tehty ennen tämän sopimuksen voimassaolon päättymistä, 1—13 artiklan määräykset ovat edelleen voimassa seuraavan kahdenkymmenen (20) vuoden ajan tämän sopimuksen voimassaolon päättymispäivästä.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet edustajat, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty kahtena kappaleena Montevideossa 21 päivänä maaliskuuta 2002 suomen, espanjan ja englannin kielellä, kaikkien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset. Tekstien poiketessa toisistaan on englanninkielinen teksti ensisijainen.

investment which arose or any claim, which was settled before its entry into force.

Article 14

Entry into force, duration and termination

1. The Contracting Parties shall notify each other when their constitutional requirements for the entry into force of this Agreement have been fulfilled. The Agreement shall enter into force on the thirtieth day following the date of receipt of the last notification.
2. This Agreement shall remain in force for a period of twenty (20) years and shall thereafter remain in force on the same terms until the expiration of twelve (12) months from the date that either Contracting Party in writing notifies the other Contracting Party of its decision to terminate this Agreement.
3. In respect of investments made prior to the date of termination of this Agreement the provisions of Articles 1 through 13 shall remain in force for a further period of twenty (20) years from the date of termination of this Agreement.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned representatives, duly authorised thereto, have signed the present Agreement.

Done in duplicate at Montevideo on the 21st of March 2002 in the Finnish, Spanish and English languages, all texts being equally authentic. In case of divergency, the English text shall prevail.

For the Government of the
Republic of Finland

For the Government of the
Oriental Republic of Uruguay

Suomen tasavallan
hallituksen puolesta

Uruguayn itäisen tasavallan
hallituksen puolesta